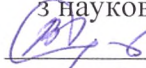

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
« 15 » 08 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

МЕДИЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 «Медсестринство»
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Курс навчання III (на основі повної загальної середньої освіти)

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри вн. медицини, РР та СМ
„08” 06 20 23 року (протокол № 10).

Завідувач кафедри (В.К. Ташук)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено предметною (цикловою) комісією з краєзнавчих, перекладачів та адміністративних працівників
„12” 06 2023 року (протокол № 10).

Голова предметної (циклової) комісії (А.І. Перижняк)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Колодницька Тетяна Леонідівна – асистент кафедри, kolodnitska@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/vnutrishnoyi-meditsinifizichnoyi-reabilitatsiyi-sportivnoyi-meditsini-tafizichnogo-vihovannya/
Веб-сайт кафедри	http://cardio.bsmu.edu.ua/
E-mail	cardiology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 230
Контактний телефон	+38 (03722) 4-40-23

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Лекції	22
Практичні заняття	58
Самостійна робота	40
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Програма вивчення навчальної дисципліни «медична і соціальна реабілітація» складена відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти України (далі – Стандарт) підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 223 «Медсестринство».

Згідно з Законом України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 р., встановлення завдань реабілітації - визначення конкретних, вимірюваних, досяжних, відповідних та визначених у часі показників функціонування особи, які вона повинна досягти внаслідок отримання реабілітаційної допомоги, які визначаються фахівцем з реабілітації спільно з особою при складанні програми терапії. Система реабілітації ґрунтується на біопсихосоціальній моделі обмеження повсякденного функціонування/життєдіяльності, реабілітаційній стратегії охорони здоров'я та Міжнародній класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, яка об'єднує різні напрями надання реабілітаційних послуг.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення основ медичної і соціальної реабілітації, обов'язків та кваліфікаційних характеристик сестри медичної з реабілітації, організації надання реабілітаційної допомоги на різних рівнях медичної допомоги, засобів та методів реабілітаційного впливу, формування індивідуального реабілітаційного плану, завдань та порядку роботи мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vidnuzubukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);

- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-ocziyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovor-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Назви дисциплін	Отримані навички
Анатомія	Знання з анатомії скелетно-м'язової, серцево-судинної, дихальної, травної, нервової систем

Фізіологія	Оцінка функціонального стану організму
Медсестринство у внутрішній медицині	Клінічні прояви захворювань внутрішніх органів
Медсестринство в хірургії	Особливості догляду за хірургічними хворими
Медсестринство в неврології	Особливості перебігу захворювань нервової системи

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «медична і соціальна реабілітація» є формування у студента теоретичних і практичних знань для опанування комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію функціонування осіб, які зазнають або можуть зазнати обмеження повсякденного функціонування у їхньому середовищі.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «медична і соціальна реабілітація» є забезпечення засвоєння студентом сучасних вмінь і навиків у галузі реабілітації з метою кваліфікованого надання медичної та реабілітаційної допомоги особам з обмеженнями повсякденного функціонування для досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування та якості життя у їх середовищі.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність: здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях;

7.2. Загальні компетентності:

- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

- СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
- СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.
- СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними та соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики.

- СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.
- СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.
- СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.
- СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
- СК16. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

- 8.1.Знати:визначення предмету реабілітація, фізіотерапія, принципи роботи відділення реабілітації, кабінетів ЛФК, профільних центрів відновлювальної терапії, принципи організації роботи фізіотерапевтичних відділень; класифікацію фізичних чинників лікування; механізм дії фізичних чинників на організм; принципи дозування фізичних чинників; особливості фізичних подразників поряд із фармакологічними; методики, показання та протипоказання до гальванізації та електрофорезу, електросну, діадинамо- та ампліпульстерапії, процедур франклінізації, дарсонвалізації, ультратонтерапії, УВЧ-терапії, індуктотермії, УЗ-терапії, фонофорезу, аерозольтерапії, світлолікування, водолікування, парафінолікування, озокеритолікування, нафталанолікування, лікування піском, санаторно-курортного лікування; функціональні обов'язки середнього медичного персоналу при проведенні медичного контролю; класифікацію фізичних вправ, засоби та форми ЛФК; протипоказання до занять ЛФК, механізм дії, показання та протипоказання до масажу; клініко-фізіологічне обґрунтування застосування ЛФК під час підготовки хворих до операції, у післяопераційних хворих, пацієнтів із захворюваннями дихальної, серцево-судинної, травної систем, нервової; при ушкодженні опорно-рухового апарату; в акушерстві та гінекології.
- 8.2.Уміти:підготувати кабінет фізіотерапії до роботи; перевірити справність апаратури, наявність усього необхідного для проведення процедур; ознайомити хворих із правилами поведінки під час процедури; підготувати та заповнити документацію фізіотерапевтичного кабінету; попередити побічні дії методів фізіотерапії та надати першу допомогу при їх наявності; виконувати основні антропометричні вимірювання (маса тіла, ріст, ОГК), визначати життєву ємність легень (спірометрія), визначати м'язову силу (динамометрія), проводити деякі функціональні проби нервової, серцево-судинної системи; складати комплекси ЛФК у доопераційному періоді та для післяопераційних хворих, для пацієнтів із захворюваннями дихальної, серцево-судинної, травної систем, нервової; при ушкодженні опорно-рухового апарату; в акушерстві та гінекології.
- 8.3.Демонструвати: вміння готувати кабінет фізіотерапії до роботи; перевірки справності апаратури, наявності усього необхідного для проведення процедур; ознайомити хворих із правилами поведінки під час процедури; підготувати та

заповнити документацію фізіотерапевтичного кабінету; попередити побічні дії методів фізіотерапії та надати першу допомогу при їх наявності; виконувати основні антропометричні вимірювання (маса тіла, ріст, ОГК), визначати життєву ємність легень (спірометрія), визначати м'язову силу (динамометрія), проводити деякі функціональні проби нервової, серцево-судинної системи; складати комплекси ЛФК у доопераційному періоді та для післяопераційних хворих, для пацієнтів із захворюваннями дихальної, серцево-судинної, травної систем, нервової; при ушкодженні опорно-рухового апарату; в акушерстві та гінекології.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС)

Тематична структура

Тема 1. Предмет медичної і соціальної реабілітації, його призначення. Ознайомлення зі структурою і роботою відділення реабілітації, кабінетів ЛФК, лікарень, поліклінік, профільних центрів відновлювальної терапії.

Визначення предмету реабілітація, фізіотерапія, принципи роботи відділення реабілітації, кабінетів ЛФК, профільних центрів відновлювальної терапії, принципи організації роботи фізіотерапевтичних відділень.

Тема 2. Класифікація фізичних чинників лікування, механізм їхньої дії. Вплив фізичних чинників на організм людини.

Визначення фізіотерапії та її призначення. Класифікація фізичних чинників лікування. Механізм дії фізичних чинників на організм. Принципи дозування фізичних чинників. Особливості фізичних подразників поряд із фармакологічними.

Тема 3. Електричний струм низької напруги: гальванізація та електрофорез. Види струмів і їх фізична характеристика. Показання та протипоказання до гальванізації та електрофорезу.

Фізіологічна дія гальванізації та медикаментозного електрофорезу. Будова та правила експлуатації типових апаратів для гальванізації. Спеціальні методики гальванізації та

електрофорезу. Загальний електрофорез за Вермелем. Гальванічний комір за Щербаком. Особливості гальванізації та електрофорезу у дітей.

Тема 4. Імпульсний електричний струм низької частоти, постійної та змінної полярності. Електросон. Електростимуляція. Діадинамічні струми. Синусоїдальні модульовані струми.

Класифікація імпульсних струмів. Характеристика та вплив ІС на організм людини. Апарати для проведення процедур електросну, електростимуляції, діадинамо- та ампліпульстерапії. Показання та протипоказання до електросну, діадинамо- та ампліпульстерапії. Механізм дії електросну, ДДТ, ампліпульстерапії.

Тема 5. Електричний струм високої напруги і частоти. Електричне і магнітне поле. Франклінізація. Дарсонвалізація. Лікування електромагнітним полем. Показання і протипоказання.

Будова та правила експлуатації апаратів "Іскра-1, 2". Біофізичні основи та терапевтичні ефекти франклінізації, дарсонвалізації, ультратонтерапії. Методика проведення процедур франклінізації, дарсонвалізації, ультратонтерапії. Показання та протипоказання. Теоретичні основи та фізіологічна дія УВЧ-терапії, індуктотермії, показання та протипоказання до їх застосування.

Тема 6. Лікування ультразвуком. Фізична характеристика. Механізм дії. Методика і техніка проведення. Показання і протипоказання. Визначення фонофорезу.

Визначення та фізична характеристика ультразвуку. Механізм дії ультразвукової терапії. Апарати для УЗ-терапії. Методика і техніка проведення УЗ-терапії. Показання і протипоказання до УЗ-терапії. Визначення фонофорезу.

Тема 7. Аерозольтерапія, значення, зміни, що виникають під її впливом. Механізм лікувальної дії. Показання і протипоказання.

Визначення аерозольтерапії. Механізм дії аерозольтерапії. Апарати для аерозольтерапії. Методика і техніка проведення аерозольтерапії. Показання і протипоказання до аерозольтерапії. Лікувальні суміші, що застосовуються для аерозольтерапії.

Тема 8. Світлолікування. Класифікація сонячного випромінювання, використання його. Механізм дії інфрачервоного та ультрафіолетового опромінення. Еритемна доза. Показання і протипоказання.

Фізичні характеристики світла. Фотофізичні, фотохімічні й фотобіологічні ефекти в організмі. Терапевтичні ефекти світла. Фізіотерапевтична апаратура, що генерує світлові спектри. Будова біодозиметра Горбачова. Методика визначення біодози, можливі ускладнення.

Тема 9. Водолікування. Фізіологічна дія води. Класифікація, механізм лікувальної дії, особливості проведення процедур.

Фізіологічна дія води, механізм дії водолікувальних процедур. Класифікація процедур водолікування. Методика проведення різних типів ванн. Принцип роботи душової каюки. Особливості проведення радонових і вуглекислих ванн. Показання та протипоказання до процедури водолікування.

Тема 10. Теплолікувальні чинники. Класифікація теплолікувальних процедур. Механізм дії. Лікування парафіном, озокеритом. Показання та протипоказання.

Теплолікувальні чинники. Механізм дії на організм. Основні методики теплолікування. Характеристика парафінолікування. Озокеритолікування, нафталанолікування, лікування піском. Показання та протипоказання до теплолікувальних процедур.

Тема 11. Санаторно-курортна справа: поняття курорту, санаторію, їх класифікація. Принципи лікування, покази та протипокази.

Визначення курортології. Класифікація курортів. Класифікація санаторіїв за профілями. Механізм дії курортних факторів. Принципи поєднання курортних факторів. Правила направлення хворих на санаторно-курортне лікування. Санаторно-курортний відбір хворих. Показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування.

Тема 12. Основи медичного контролю. Медичний огляд, його зміст і мета. Антропометричні вимірювання. Поняття про фізичний розвиток.

Основні розділи та організацію медичного контролю. Функціональні обов'язки середнього медичного персоналу при проведенні медичного контролю. Основні антропометричні дослідження і функціональні проби. Причини травм на заняттях, їх профілактика. Поняття про фізичний розвиток.

Тема 13. Поняття лікувальної фізичної культури. Механізм лікувальної дії на організм. Класифікація фізичних вправ, засоби та форми ЛФК. Протипоказання до занять ЛФК.

Поняття лікувальної фізичної культури. Механізм лікувальної дії на організм. Класифікація фізичних вправ, засоби та форми ЛФК. Протипоказання до занять ЛФК.

Тема 14. Поняття про масаж. Механізм фізіологічної дії на організм людини. Основні види, засоби, прийоми та правила масажу. Показання і протипоказання. Ознайомлення з технікою основних і допоміжних прийомів масажу.

Організація місця для проведення занять з лікувальної фізкультури та масажу. Обладнання кабінету ЛФК та масажу. Вимоги до обліку праці масажиста чи методиста ЛФК. Основні види, засоби, прийоми та правила масажу. Показання і протипоказання.

Тема 15. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури при захворюваннях серцево-судинної системи.

Обґрунтування призначень кінезотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи. Покази та протипокази до призначення фізичних вправ при інфаркті міокарда, гіпертонічній хворобі. Методики ЛФК. Покази та протипокази. Методики ЛФК при даній патології.

Тема 16. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування фізіотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи.

Обґрунтування призначень фізіотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи. Покази та протипокази до призначення фізіотерапії при ревматизмі. Методики фізіотерапії.

Тема 17. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури при захворюваннях дихальної системи.

Програма реабілітаційних заходів у хворих на хронічний бронхіт. Вплив фізичних вправ на організм у хворих пневмонією, бронхітом. Покази та протипокази застосування комплексів фізичних вправ у хворих на бронхіальну астму. Методики ЛФК залежно від призначення лікувально-охоронного режиму.

Тема 18. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування фізіотерапії при захворюваннях дихальної системи.

Програма реабілітаційних заходів у хворих на хронічний бронхіт. Вплив фізіотерапії на організм у хворих пневмонією, бронхітом. Покази та протипокази застосування фізіотерапевтичних процедур у хворих на бронхіальну астму. Методики фізіотерапії залежно від призначення лікувально-охоронного режиму.

Тема 19. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях органів травлення.

Організація місця для проведення занять з лікувальної фізкультури та масажу. Обладнання кабінету ЛФК. Комплекси фізичних вправ при хронічному гастриті. Фізичні вправи при виразковій хворобі шлунку і дванадцятипалій кишки. Вимоги до обліку праці масажиста чи методиста ЛФК.

Тема 20. Клініко-фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії після оперативних втручань на органах черевної порожнини.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування ЛФК під час підготовки хворих до операції. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування ЛФК у післяопераційних хворих з бронхолегеневою патологією. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування ЛФК у післяопераційних хворих з патологією шлунково-кишкового тракту.

Тема 21. Клініко-фізіологічне обґрунтування призначення ЛФК, фізіотерапії при травмах і захворюваннях апарату опори і руху.

Механізми лікувальної дії фізичних вправ у травматологічних хворих. Режими рухової активності у стаціонарі. Показання та протипоказання до призначення ЛФК. Класифікація фізичних вправ. Прийоми масажу. Комплекси лікувальної фізкультури у разі ушкоджень кінцівок, хребта.

Тема 22. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях нервової системи.

Обґрунтування призначень кінезотерапії при захворюваннях нервової системи. Покази та протипокази до призначення фізичних вправ при паралічах та парезах. Методики ЛФК. Особливості лікувальної фізкультури при захворюваннях апарату опори та руху. Покази та протипокази. Методики ЛФК при даній патології.

Тема 23. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії в акушерстві.

Клінічна характеристика ЛФК в різні терміни вагітності. Клінічна характеристика ЛФК у післяпологовому періоді. Завдання, засоби, форми ЛФК в різні терміни вагітності. Завдання, засоби, форми ЛФК у післяпологовому періоді. Показання та протипоказання до призначення ЛФК в різні терміни вагітності. Показання та протипоказання до призначення ЛФК у післяпологовому періоді. Показання та протипоказання до призначення ЛФК у гінекології. Клінічна характеристика, завдання, засоби, форми ЛФК у гінекології.

Тема 24. Реабілітаційні заходи при аномаліях і захворюваннях сечостатевої системи.

Обґрунтування призначень кінезотерапії при захворюваннях сечостатевої системи. Покази та протипокази до призначення фізичних вправ при патології жіночих статевих органів. Методики ЛФК при аномальних положеннях матки. Особливості лікувальної фізкультури при безплідді. ЛФК при розладах менструальної функції. Методики ЛФК при опущенні піхви, внутрішніх статевих органів.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	усьог	у тому числі		
		о	л	п
Тема 1. Предмет медичної і соціальної реабілітації, його призначення. Ознайомлення зі структурою і роботою відділення реабілітації, кабінетів ЛФК, лікарень, поліклінік, профільних центрів відновлювальної терапії.	6	2	2	2
Тема 2.Класифікація фізичних чинників лікування, механізм їхньої дії. Вплив фізичних чинників на організм людини.	2	-	2	0
Тема 3. Електричний струм низької напруги: гальванізація та електрофорез. Види струмів і їх фізична характеристика. Показання та протипоказання до гальванізації та електрофорезу.	6	2	2	2
Тема 4. Імпульсний електричний струм низької частоти, постійної та змінної полярності. Електросон. Електростимуляція. Діадинамічні струми. Синусоїдальні модульовані струми.	6	2	2	2
Тема 5. Електричний струм високої напруги і частоти. Електричне і магнітне поле. Франклінізація. Дарсонвалізація. Лікування електромагнітним полем. Показання і протипоказання.	6	2	2	2
Тема 6. Лікування ультразвуком. Фізична характеристика. Механізм дії. Методика і техніка проведення. Показання і протипоказання. Визначення фонофорезу.	2	-	2	-
Тема 7.Аерозольотерапія, значення, зміни, що виникають під її впливом. Механізм лікувальної дії. Показання і протипоказання.	6	2	2	2
Тема 8. Світлолікування. Класифікація сонячного	6	2	2	2

випромінювання, використання його. Механізм дії інфрачервоного та ультрафіолетового опромінення. Еритемна доза. Показання і протипоказання.				
Тема 9. Водолікування. Фізіологічна дія води. Класифікація, механізм лікувальної дії, особливості проведення процедур.	5	1	2	2
Тема 10. Теплолікувальні чинники. Класифікація теплолікувальних процедур. Механізм дії. Лікування парафіном, озокеритом. Показання та протипоказання.	5	1	2	2
Тема 11. Санаторно-курортна справа: поняття курорту, санаторію, їх класифікація. Принципи лікування, покази та протипокази.	6	-	2	4
Тема 12. Основи медичного контролю. Медичний огляд, його зміст і мета. Антропометричні вимірювання. Поняття про фізичний розвиток.	6	2	2	2
Тема 13. Поняття лікувальної фізичної культури. Механізм лікувальної дії на організм. Класифікація фізичних вправ, засоби та форми ЛФК. Протипоказання до занять ЛФК.	5	1	2	2
Тема 14. Поняття про масаж. Механізм фізіологічної дії на організм людини. Основні види, засоби, прийоми та правила масажу. Показання і протипоказання. Ознайомлення з технікою основних і допоміжних прийомів масажу.	7	1	2	4
Тема 15. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури при захворюваннях серцево-судинної системи.	4	2	2	2
Тема 16. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування фізіотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи.	4		2	
Тема 17. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях дихальної систем.	3	-	2	2
Тема 18. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях дихальної систем.	3		2	
Тема 19. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях органів травлення.	6	-	4	2
Тема 20. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії після оперативних втручань на органах черевної порожнини.	6	-	4	2
Тема 21. Клініко-фізіологічне обґрунтування призначення ЛФК, фізіотерапії при травмах і захворюваннях апарату опори і руху.	7	1	4	2
Тема 22. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях нервової системи.	7	1	4	2
Тема 23. Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії в акушерстві.	2	-	2	-
Тема 24. Реабілітаційні заходи при аномаліях і захворюваннях сечостатевого органів.	2	-	2	-
Залік	2	-	2	-
Усього годин	120	22	58	40

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

1.	Основи медичної і соціальної реабілітації. Техніка безпеки у фізіотерапевтичних відділеннях. Устаткування. Організація і правила роботи.	2 год
2.	Електричний струм низької напруги: гальванізація та електрофорез.	2 год
3.	Імпульсний електричний струм низької частоти, постійного та змінного напрямку.	2 год
4.	Електричний струм високої напруги і частоти. Лікування ультразвуком.	2 год
5.	Аерозольотерапія.	2 год
6.	Світлолікування. Фізіопротілактика.	2 год
7.	Водо- і теплолікування. Санаторно-курортна справа.	2 год
8.	Основи медичного контролю.	2 год
9.	Основи лікувальної фізичної культури, лікувального масажу.	2 год
10.	Реабілітація при серцево-судинних захворюваннях, патології органів дихання.	2 год.
11.	Реабілітація при захворюваннях нервової системи, опорно-рухового апарату.	2 год.
	Всього	22 год

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Години
1.	Предмет медичної і соціальної реабілітації, його призначення. Ознайомлення зі структурою і роботою відділення реабілітації, кабінетів ЛФК, лікарень, поліклінік, профільних центрів відновлювальної терапії	2 год.
2.	Класифікація фізичних чинників лікування, механізм їхньої дії. Вплив фізичних чинників на організм людини	2 год.
3.	Електричний струм низької напруги: гальванізація та електрофорез. Види струмів і їх фізична характеристика. Показання та протипоказання до гальванізації та електрофорезу	2 год.
4.	Імпульсний електричний струм низької частоти, постійної та змінної полярності. Електросон. Електростимуляція. Діадинамічні струми. Синусоїдальні модульовані струми	2 год.
5.	Електричний струм високої напруги і частоти. Електричне і магнітне поле. Франклінізація. Дарсонвалізація. Лікування електромагнітним полем. Показання і протипоказання	2 год.
6.	Лікування ультразвуком. Фізична характеристика. Механізм дії. Методика і техніка проведення. Показання і протипоказання. Визначення фонофорезу	2 год.
7.	Аерозольотерапія, значення, зміни, що виникають під її впливом. Механізм лікувальної дії. Показання і протипоказання	2 год.
8.	Світлолікування. Класифікація сонячного випромінювання, використання його. Механізм дії інфрачервоного та ультрафіолетового опромінення. Еритемна доза. Показання і протипоказання	2 год.
9.	Водолікування. Фізіологічна дія води. Класифікація, механізм лікувальної дії, особливості проведення процедур	2 год.
10.	Теплолікувальні чинники. Класифікація теплолікувальних процедур. Механізм дії. Лікування парафіном, озокеритом. Показання та протипоказання	2 год.
11.	Санаторно-курортна справа: поняття курорту, санаторію, їх класифікація. Принципи лікування, покази та протипокази	2 год.
12.	Основи медичного контролю. Медичний огляд, його зміст і мета. Антропометричні вимірювання. Поняття про фізичний розвиток	2 год.
13.	Поняття лікувальної фізичної культури. Механізм лікувальної дії на	2 год.

	організм. Класифікація фізичних вправ, засоби та форми ЛФК. Протипоказання до занять ЛФК	
14.	Поняття про масаж. Механізм фізіологічної дії на організм людини. Основні види, засоби, прийоми та правила масажу. Показання і протипоказання. Ознайомлення з технікою основних і допоміжних прийомів масажу	2 год.
15.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури при захворюваннях серцево-судинної системи	2 год.
16.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування фізіотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи	2 год.
17.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури при захворюваннях дихальної систем	2 год.
18.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування фізіотерапії при захворюваннях дихальної систем	2 год.
19.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях органів травлення	4 год.
20.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії після оперативних втручань на органах черевної порожнини	4 год.
21.	Клініко-фізіологічне обґрунтування призначення ЛФК, фізіотерапії при травмах і захворюваннях апарату опори і руху	4 год.
22.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії при захворюваннях нервової системи	4 год.
23.	Клініко- фізіологічне обґрунтування і застосування лікувальної фізкультури, фізіотерапії в акушерстві	2 год.
24.	Реабілітаційні заходи при аномаліях і захворюваннях сечостатевого органів	2 год.
25.	Підсумкове заняття	2 год.
ВСЬОГО		58 год.

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Назва теми	Години
1.	Техніка безпеки у фізіотерапевтичних відділеннях. Принципи організації роботи фізіотерапевтичних відділень. Документація	4 год.
2.	Спеціальні методики гальванізації та електрофорезу. Техніка проведення процедур. Особливості гальванізації та електрофорезу у дітей.	4 год.
3.	Ознайомлення з технікою і методикою загального та місцевого ультрафіолетового опромінення. Фізіопрофілактика при рахіті, грипі, тонзиліті, захворюваннях шкіри. Фотарії, їх призначення	4 год.
4.	Лікування грязями, класифікація природної грязі, механізм лікувальної дії. Покази та протипокази до призначення	4 год.
5.	Визначення фізичного розвитку та стану здоров'я. Комплексна оцінка антропометричних та соматоскопічних даних (метод стандартів, кореляції, індексів)	4 год.
6.	Методи визначення функціонального стану дихальної та вегетативної нервової систем	4 год.
7.	Дихальні вправи та їх роль у лікуванні захворювань органів дихання, кровообігу	2 год.
8.	Курорти України	2 год.
9.	Значення фізичних вправ у дошкільному і молодшому шкільному віці. Профілактика порушень постави.	2 год.
10.	Сколіоз, його класифікація. Корегуюча гімнастика	2 год.

11.	ЛФК, фізіо- та фітотерапія в гінекології	2 год.
12.	ЛФК в педіатрії	2 год.
13.	ЛФК при розсіяному склерозі	2год.
14.	Реабілітація при соматопсихологічних порушеннях	2 год.
	Всього	40год.

14. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет реабілітації та її призначення.
2. Класифікація фізичних чинників лікування.
3. Фізіологічний вплив фізичних чинників на організм людини.
4. Обов'язки та відповідальність медичної сестри відділення реабілітації.
5. Види струму, їх характеристика.
6. Який струм використовується для гальванізації і електрофорезу.
7. Механізм дії на організм людини постійного електричного струму.
8. Механізм дії лікувального електрофорезу. Механізм гальванізації.
9. Сучасні апарати електрофорезу та гальванізації.
10. Основні методики гальванізації та електрофорезу.
11. Сила струму і кількість лікарської речовини, потрібні при електрофорезі.
12. Яка найбільша сила струму використовується під час гальванізації.
13. Показання та протипоказання для лікувального електрофорезу.
14. Ускладнення, що можуть виникати під час гальванізації і електрофорезу, перша допомога.
15. Особливості гальванізації та електрофорезу голови і обличчя дітей та дорослих.
16. Класифікація імпульсних струмів та їх вплив на організм людини.
17. Особливості техніки і методики електросну.
18. Показання і протипоказання до електросну.
19. Апаратура до електростимуляції.
20. Методики електростимуляції.
21. Характеристика діадинамічних струмів і їх модуляцій.
22. Синусоїдальні, модульовані струми, їх особливості.
23. Апаратура для діадинамо- і ампліпульстерапії.
24. Показання і протипоказання до лікування діадинамічними і синусоїдальними струмами.
25. Чинники франклінізації.
26. Особливості техніки і методики проведення франклінізації.
27. Механізм дії індуктотермії.
28. Показання та протипоказання до індуктотермії.
29. Чинники УВЧ-терапії.
30. Механізм лікувальної дії та значення дозування при УВЧ-терапії.
31. Апаратура та механізм дії дарсонвалізації і ультратонотерапії.
32. Показання та протипоказання до дарсонвалізації.
33. Чинники мікрохвильової терапії.
34. Особливості техніки і методики проведення мікрохвильової терапії.
35. Показання та протипоказання до проведення мікрохвильової терапії.
36. Фізична характеристика ультразвуку, механізм терапевтичної дії.
37. Апаратура, техніка і методика ультразвукових процедур.
38. Лікувальний електрофонофорез.
39. Показання і протипоказання до УЗ-процедур.
40. Аерозольні і лікувальні суміші.
41. Класифікація сонячного і видимого (оптичного) випромінювання.
42. Фізіологічна дія інфрачервоного і ультрафіолетового випромінювання.
43. Особливості лазерного випромінювання.
44. Еритемна (біологічна) доза, її визначення.
45. Схеми загального ультрафіолетового опромінення.
46. Можливі ускладнення при ультрафіолетовому опроміненні, їх профілактика.
47. Класифікація водо-, тепловікувальних процедур.

48. Характеристика душів, їх призначення.
49. Характеристика лікувальних ванн, механізм дії.
50. Особливості механізму лікувальної дії вуглекислих, сульфідних і радонових ванн.
51. Класифікація природних грязей.
52. Зберігання та регенерація грязі.
53. Механізм дії парафіно- і озокеритолікування.
54. Техніка і методика теплолікувальних процедур.
55. Визначення курорту, санаторію, їх класифікація.
56. Принципи лікування на курортах, показання та протипоказання.
57. Основні розділи медичного контролю.
58. Основні антропометричні вимірювання і функціональні проби.
59. Поняття про лікувальну фізичну культуру, значення в лікуванні хворих.
60. Засоби та форми лікувальної фізичної культури.
61. Педагогічні принципи побудови занять з лікувальної фізкультури.
62. Протипоказання до занять лікувальною фізичною культурою.
63. Особливості методики ЛФК при травмах апарату опори і руху.
64. Дихальні вправи, їх роль при захворюваннях органів дихання.
65. Завдання лікувальної фізичної культури в акушерстві і гінекології.
66. Профілактика порушень постави і плоскостопості.
67. Класифікація сколіозу, призначення коригувальної гімнастики.
68. Масаж, механізм фізіологічної дії.
69. Основні види, засоби і прийоми масажу.
70. Правила масажу, показання та протипоказання.
71. Особливості масажу окремих ділянок тіла людини.
72. Правила техніки безпеки у фізіотерапевтичних і водо-, теплолікувальних відділеннях.
73. Ознаки ураження електричним струмом, перша допомога.

15. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Ознайомлення хворих з правилами поведінки під час процедури.
2. Перевірка справності апаратури для гальванізації, уміння відрізнити анод від катода.
3. Електрофорез грудної клітки, хребта статевих органів, комірної зони за Щербаком.
4. Діадинамотерапія і ампліпульс терапія попереково-крижової ділянки хребта, суглобів.
5. Підготовка електрода-маски для електросну.
6. Дарсонвалізація комірної зони.
7. Індуктотермія ділянки нирок, кінцівок.
8. УВЧ-терапія обличчя, суглобів, грудної клітки. Контроль за наявністю електричного поля.
9. Мікрохвильова терапія попереково-крижової ділянки хребта, суглобів, кінцівок.
10. Перевірка наявності коливань ультразвукового випромінювача, ультразвукова терапія попереково-крижової ділянки хребта, хребта, суглобів, статевих органів.
11. Аерозольтерапія носа, горла.
12. Визначення еритемної дози.
13. Місцеве ультрафіолетове опромінення при бронхіті, суглобів, шкіри при бешисі, порожнини носа, горла.
14. Налагодження апаратури для загального ультрафіолетового опромінення.
15. Проведення процедури сольокс-лампою на кінцівки.
16. Опромінення попереково-крижової ділянки хребта інфрачервоним випромінюванням.
17. Гігієнічна обробка ванни.
18. Підготовка ароматичної, хлоридно-натрієвої або з морської солі, повітряної або кисневої, скипідарної ванни.
19. Проведення процедури парафіно- або озокеритолікування аплікаційним методом на хребет, суглоби, грудну клітку.
20. Вимірювання маси тіла, зросту, окружності грудної клітки.
21. Проведення спірометрії, динамометрії (станової, ручної).

22. Вимірювання кутів руху суглобів.
23. Розрахунок показників зросту, маси, індексу Кетле.
24. Проведення вправ лікувальної фізкультури при плоскостопості, сколіозі, бронхіальній астмі, гінекологічних захворюваннях. Ранкова гігієнічна гімнастика для хворих.
25. Демонстрація основних і допоміжних прийомів масажу.
26. Масаж хребта, попереково-крижової ділянки, кінцівок.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах (анатомія, гістологія, медична біологія та генетика, нормальна фізіологія), що проводиться методом фронтального усного опитування або написання контрольних робіт.

Поточний контроль знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюється на кожному практичному занятті і включає перевірку знань теоретичного матеріалу теми та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою: усного фронтального опитування, вирішення тестових завдань I -II рівня; контролю практичних навичок при розборі хворих; контроль сформованих теоретичних знань, умінь за допомогою вирішення ситуаційних клінічних завдань; оцінки результатів функціонального дослідження.

Проміжний контроль знань, умінь та практичних навичок студентів проводиться під час залікових занять з окремих розділів предмету, з оцінкою теоретичних знань та якості сформованих у студентів практичних навичок та умінь фізичного та функціонального обстеження хворого, призначення комплексу лікувальної гімнастики хворим

Підсумковий контроль знань та практичних навичок студентів здійснюється в усній формі під час останнього практичного заняття. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань), оцінюють практичні навички; вміння визначати функціональний стан систем організму, інтерпретувати отримані результати; використовувати засоби лікувальної фізкультури для фізичної реабілітації хворих; оцінювати проведення психологічної реабілітації, трудотерапії. Визначення показань, протипоказань та змісту лікувальної фізкультури; вміння призначати комплекс лікувальної гімнастики при соматичних захворюваннях, вирішення типових клінічних ситуаційних завдань. Проводити санітарно-освітню роботу в реабілітаційному відділенні та з хворим окремо, з його рідними та близькими.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни). Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у чотирибальну шкалу, так і у шкалу ECTS.

Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу НЕ КОНВЕРТУЮТЬСЯ і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижче наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Примітка Ці критерії також застосовуються при визначенні оцінки за модуль за необхідності.

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«Е»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться деканатами для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «Е».

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля. За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

200-бальна та чотирибальна шкали характеризують фактичну успішність кожного студента із засвоєння навчальної дисципліни. Шкала ECTS є відносною, порівняльною, рейтинговою, яка встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Тому оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» - оцінці «добре» тощо. Як

правило, при конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «E» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою.

17. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				
			"5"	"4"	"3"	"2"	
Модуль 1 120/4,0	1	25	8	6,5	4,8	0	120

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 200 балів**. (Наприклад: **8 балів x 25 тем = 200 балів**).

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. (Наприклад: **4,8 бали x 25 тем = 120 балів**).

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Базова

- Порада А. М. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль : підручник / А. М. Порада, О. В. Порада. – Київ : Медицина, 2011. – 295 с.
- Порада А. М. Основи фізичної реабілітації: навч. посібник / А. М. Порада, О. В. Солодовник, Н. Є. Прокопчук. – 2-е вид. – К. : Медицина, 2008. – 248 с.

19.2. Допоміжна

- Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях: [навч.- метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – Київ: Козарі, 2009. – 74 с.

2. Білянський О. Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич: Відродження, 2007. – 137 с
  3. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації : навч. посіб. / А. С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 184 с.
  4. Воропаєв Д.С., Єжова О.О. Основи фізичної реабілітації (загальна характеристика засобів фізичної реабілітації): навч. посіб. – Суми: СДУ, 2019. – 72 с.
  5. Магльована Г. П. Основи фізичної реабілітації / Магльована Г. П. – Львів: [Ліга-Прес], 2006. – 147 с.
  6. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: навч. посіб. / О. К. Марченко. – Київ: [Олімп. література], 2006. – 194 с.
  7. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / Мухін В. М. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ: Олімп. література, 2010. – 486 с.
  8. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / Гері Окамото; пер. Юрія Кобіва та Анастасії Добриніної. – Львів: [Галицька видавнича спілка], 2002. – 293 с.
  9. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
  10. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.
  11. Фізична реабілітація та спортивна медицина: профільні кафедри і курси вищих медичних та фізкультурних закладів освіти України: [монографія] / за ред. проф. В. В. Клапчука, А. В. Магльованого. – Львів: Ліга-Прес, 2006. – 83 с.
  12. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В.В. Абрамов, В.В. Клапчук, О.Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
- Язловецький В. С. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / В. С. Язловецький, Г. Е. Верич, В. М. Мухін. – Кіровоград: [РВВ КДПУ ім. Володимира Винниченка], 2004. – 324 с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.bsmu.edu.ua>

19. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Колодніцька Тетяна Леонідівна – асистент кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини.